

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.10.2015 г.
COM(2015) 500 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**относно започването на консултации с Бурунди съгласно член 96 от
Споразумението за партньорство от Котону**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

относно започването на консултации с Бурунди съгласно член 96 от Споразумението за партньорство от Котону

Комисията предлага започването на консултации на ЕС с Бурунди съгласно предвиденото в член 96 от Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС, подписано в Котону на 23 юни 2000 г. (Споразумението от Котону), по което Бурунди е договаряща се страна¹. Настоящото предложение следва период на засилен политически диалог², основаващ се на политическия диалог, вече проведен по силата на член 8 от Споразумението от Котону. Този засилен диалог, който се проведе между октомври 2014 г. и май 2015 г., бе съсредоточен върху политическата обстановка в Бурунди, по-конкретно с оглед на рязкото влошаване на положението в навечерието на парламентарните и президентските избори през лятото на 2015 г. Разгледаните въпроси включваха: нарушенията на правата на човека; липсата на независима съдебна система; политическото насилие от страна на „Имбонеракуре“ — младежкото крило на управляващата партия „Национален съвет за защита на демокрацията – Сили за защита на демокрацията“ (CNDD-FDD); ограничаването на гражданските свободи и ограниченията на свободата на изразяване и на събранията; както и отправянето на заплахи срещу дисиденти, включително тези в рамките на управляващата партия.

Въпреки редовните и съществени по характер задълбочени дискусии по член 8, реакцията на Бурунди в рамките на разговорите показва системно омаловажаване на набелязаните предизвикателства и на свързаните с тях политически рискове. Възможността за настъпване на политическа криза остана сериозна заплаха.

Политическото насилие ескалира след обявлението на 25 април 2015 г., че Президентът Пиер Нкурунзиза ще се кандидатира да бъде преизбран за трети мандат. До момента кризата стана причина за над 120 смъртни случая и хиляди ранени и принуди над 190 000 души да търсят убежище в Танзания, Уганда, Руанда и Демократична република Конго, с което се увеличава рискът от разпространение на насилието в региона в съседство. Демонстрации на опозицията бяха жестоко потушени, множество медии бяха затворени и се наблюдава общо увеличаване — в целия политически спектър — на използването на насилие за политически цели. Това включва неуспешен преврат и продължаващите нападения от страна на въоръжени групи с различни убеждения, сред които са неотдавнашното убийство на Генерал Адолф Ншимиримана, опитът за убийство на Пиер Клавер Мбонимпа — изтъкнат защитник на правата на човека, и убийството на 15 август 2015 г. на полковник Жан Бикомату, бивш главнокомандващ на армията.

Настоящата криза е доказателство както за ескалация на насилието, така и за втвърдяване на политическите позиции в и без друго нестабилна страна, в която системно не се зачитат принципите на правовата държава и не е гарантирано прилагането на демократичните принципи.

Отрицателните събития в Бурунди добиха ясни очертания в навечерието на парламентарните и президентските избори през юни и юли. Властите не изпълниха

¹ Споразумение за партньорство между членовете на Групата страни от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, от една страна, и Европейската общност и нейните държави членки, от друга страна, подписано в Котону на 23 юни 2000 г. (ОВ L 317, 15.12.2000 г., стр. 3).

² Приложение VII, член 2 от Споразумението от Котону.

ангажимента си за прилагане на Пътната карта за изборите, договорена през 2013 г., а изборителната комисия (CENI) не демонстрира независимост от правителството. В общ план политическият климат, особено по отношение на основните свободи, не даде възможност за отворен и съревнователен предизборен контекст. Решението да се пристъпи към избори бе взето едностранно, независимо че очевидно не бяха налице подходящи условия. Това доведе до загуба на доверието сред партньорите на Бурунди по отношение на изборната обстановка и до широкия бойкот на изборите от опозиционните партии. В отговор на тези събития върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и заместник-председател на Комисията (ВП/ЗП) взе решение на 28 май 2015 г., след консултации с главния наблюдател на ЕС и член на Европейския парламент г-н Дейвид Мартин, временно да се преустанови функционирането на мисията на Европейския съюз за наблюдение на изборите в Бурунди. Впоследствие на 29 юни 2015 г. мисията за наблюдение беше окончателно оттеглена. Мотивите за това решение бяха продължаващото сериозно подкопаване на изборния процес чрез ограничаване на независимите медии, прекомерно използване на сила срещу демонстрантите, сплашване на опозиционните партии и гражданското общество и липсата на доверие в изборната администрация.

След влошаването на политическата обстановка както Източноевропейската общност, така и Африканският съюз предприеха инициативи, имащи за цел, на първо място, да спомогнат за провеждането на диалог сред гражданите на Бурунди, който би могъл да доведе до политически консенсус за пътя, който трябва да бъде поет, и второ, отправянето на редица препоръки, които, ако бяха приложени, щяха да създадат условия за провеждането на честни избори с широко участие. За съжаление властите на Бурунди не изпълниха решенията и препоръките на Африканския съюз и Източноевропейската общност.

На 28 юни Африканският съюз предприе извънредната стъпка да не наблюдава изборите (решение в съответствие с комуникето на Комитета на Африканския съюз по политика и сигурност от 13 юни 2015 г.), като отбеляза, че не са налице необходимите условия за организирането на свободни, справедливи, прозрачни и честни избори, при спазване на съответните разпоредби на Африканската харта за демокрацията, изборите и управлението.

Мисията за наблюдение на Източноевропейската общност извърши наблюдение на президентските избори и в предварителното си изявление от 23 юли представи заключението, че „изборният процес не отговаря на правилата и стандартите за провеждането на свободни, справедливи, мирни, прозрачни и честни избори, заложи в различните принципи за наблюдение и оценка на изборите, формулирани на международно и континентално равнище и от Източноевропейската общност“³.

Мисията на ООН за наблюдение на изборите в Бурунди (MENUB) също наблюдава изборния процес от януари 2015 г. в съответствие с Резолюция 2137 на Съвета за сигурност от 2014 г. и стигна до сходни заключения: в предварителното си изявление от 21 юли, MENUB заяви, че „свободата на изразяване на мнение, на събранията и на сдружаване, съществени условия за ефективно упражняване на правото на глас, продължиха да са сериозно накърнени [...] свободата на медиите продължи да е силно ограничена [...] цялостната обстановка не благоприятстваше един приобщаващ,

³ Предварителен доклад мисията на Източноевропейската общност за наблюдение на изборите в Република Бурунди:
<http://www.eac.int/dmdocuments/EAC%20Election%20Observer%20Mission%20to%20Burundi%20Presidential%20Election%202015%20-%20Preliminary%20Statement.pdf>.

свободен и вдъхващ доверие изборен процес“.

ВП/ЗП направи изявление от името на ЕС от 23 юли 2015 г., в което заяви, че ЕС ще задейства процедури за подготовка за започване на консултации по член 96, чиято цел ще бъде да се гарантира, че властите на Бурунди ще предприемат стъпките, необходими за разрешаване на кризата. ЕС вече отправи предупреждение за тази стъпка в заключенията на Съвета по външни работи на ЕС от 22 юни, в които се посочва следното: „ЕС припомня задълженията съгласно Споразумението от Котону по отношение на зачитането на правата на човека, демократичните ценности и върховенството на закона, както и възможността да се започнат процедурите на консултации, предвидени в споразумението, вкл. в член 96 от него. В зависимост от действията на правителството на Бурунди във връзка с решенията на Съвета за мир и сигурност на АС и от бъдещата обстановка, ЕС е готов да започне тези процедури, в това число в областта на сътрудничеството, за да гарантира, че страната спазва посочените ангажименти.“

В член 9 от Споразумението от Котону се посочват съществени елементи, на които се основава партньорството, в това число зачитането на демократичните принципи и върховенството на закона. Същите елементи са в основата и на националните и международните политики. Въз основа на тази клауза Комисията счита, че е необходим диалог с новите власти на Бурунди. Настоящата ситуация дава основания за започване на консултации в съответствие с членове 9 и 96 от Споразумението от Котону с поставяне на акцента върху:

1. Демократичните принципи (политическата среда и процеса на провеждане на избори, съдебната система, предприемането на действия за справяне с конкретни проблеми, свързани с върховенството на закона, в това число случаите на сплашване и тормоз, произволните арести и лишаване от свобода). Този аспект ще включва последващи действия — в подкрепа на решенията и посредничеството на Африканския съюз и Източноафриканската общност — по рамка за постигането на консенсус относно демократичното бъдеще на страната, при отчитане на дейностите, които вече са в ход, като например разполагането на наблюдатели за правата на човека и военни наблюдатели на Африканския съюз, подпомагани със средства от ЕС.
2. Правата на човека (напр. основните свободи, предотвратяване на използването на непропорционална сила срещу демонстранти и прекратяване на изтезанията).

Общата цел на диалога по тези въпроси е насърчаване на Бурунди да се ангажира с предприемането на действия в конкретни срокове в ключовите области на демокрацията, правата на човека и върховенството на закона, на основата на принципите, предвидени в споразуменията от Аруша.

Този диалог би дал на властите на Бурунди възможност да изразят становището си по въпросите, повдигнати от ЕС. Съответно въз основа на това Комисията ще може да реши дали може да подкрепи усилията на страната за постигане на по-голяма степен на съответствие с член 9 от Споразумението за партньорство от Котону.

Ето защо това Комисията предлага на Съвета да покани Бурунди на консултации съгласно членове 9 и 96 от Споразумението от Котону. Проект за писмо за тази цел е приложен към настоящото предложение.

Комисията предлага текущите дейности за сътрудничество, финансирани от Европейския фонд за развитие или от други инструменти от общия бюджет на ЕС, да продължат в периода на консултациите, при условие че са спазени специалните условия, предвидени в споразуменията за финансиране.